

REDACTIA
Iad, Deák Ferencz-u. nr 20ABONAMENTUL
într-o Austro-Ungaria :
pe un an 20 cor. pe 1/2
pe 10 cor.; pe 1/4 de an
6 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vii de Dumineacă pe an
— 4 corone. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Inscriptie nu se napolază

ADMINISTRAȚIA :
Arad, Deák Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE :

de un sir garmon; prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicație.Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt să se plăte
înainte în Arad.Seriozi nefrancate nu se
plătesc.

TRIBUNA POPORULUI

„Los von Magjaren”.

Budapesti *Hirlap* primește o corespondență din Seraievo, o corespondență, care sir de sir respiră a lugrozire, a desolare. Si această stare suflareasă a corespondentului din Bosnia unde este oare a se căuta?

In alegerea celor cinci deputați slovac!

„Unde dai și unde crapă!” zice un proverb; și în adevăr, acest tur sau de impresie e destul de interesant, va fi mai ales instructiv, pentru — Maghiari.

Dacă validitatea Slovacilor în cursa electorală a făcut o bună impresie tuturor oamenilor de bine, mai ales este firesc ca consanțenii lor din monarchie să se bucură de această manifestare de forță națională.

S'au bucurat Cehi, s'au bucurat Croați, e lucru foarte natural. Tot așa de natural este însă că, în exprimarea bucuriei lor, aceștia nu au crutat pe cei-ce ingenunchiați și înecătuși vor să tina pe Slovaci, ca și pe toate naționalitățile din Ungaria, chiar de „neamurile alcătuitoare”.

Istoricul Cehilor în iosița „los von Magjaren” și dacă nu chintesează politică Slovacilor, e o dovadă de sentimentul ce păstrează o mare parte din populația monarchiei, fără cu ighemonii nostri.

Strigătul acesta de bucurie nu a întârziat de a fi auzit din Miază-noapte la Sud — așa spune corespondentul lui *Budapesti Hirlap* — căci eată și „o mare grupă dintre deputați dietei croate, într-o consfătuire intimă, că o singură suflare s'a alăturat mișcării stentatului țesut contra statului maghiar; și la 21 Octombrie își avea oratorul oficial în dieta din Zagreb.”

In seria motivelor desperării corespondentului ziarului guvernamental urmează serbătorimea aniversării a 25-a de publicist a redactorului ziarului croat *Narodna List*, Bianchini; apoi, bucuria ziarului din Seraievo *Druzba*, și felicitările adresate deputaților reprezentanți ai poporului slovac în dieta Ungariei, pentru reușita.

Mai aduce în legătură cu acestea, pomenitul corespondent, o sumă de societăți culturale croate, — așa că s'ar părea că ne găim în fața unui întins complot contra fericitoarei atotputerniciei maghiare.

„S'a țesut un atentat contra statului” — prin patrunderea în parlamentul Ungariei a cinci Slovaci, „ridicăți pe umeri poporului slovac și altor naționalități seduse”.

„Imperiul croat” e pe cale să se formeze, prin — „rupere de către Ungaria” pentru că au fost aleși cinci Slovaci, deputați în parlamentul din Budapest.

Fantasie, fantasie! ...

In acest chip nebunesc pe care îl ziarul soviniste, chiar și cele mai serioase — așa zice; cu astfel de bazaconii între dreapta și

cumpăna judecată spre absurd, pentru a provoca călcări de legi și atenție neglijuite, — pentru salvarea „ideei”.

Ar fi timpul că măcar cercurile conducețoare și organele lor să abandoneze această nenorocită direcție și să și trăgă învențatura din starea lucrurilor.

Învențatura pentru șoviniști, din cele înșirate în „Budapesti *Hirlap*”, ar fi să înceapă din constatarea faptului, că nici un popor, din toate popoarele monarhiei, nu-i iubește pe Maghiari. Si de ce oare aceasta lipsă de iubire pentru cel-ce având puterea cu părintească îngrijire și frătească iubire ar putea să împartă toate comorile unei vieți comune, menite să întreacă patria comună?

Pentru motivul că tocmai contrarul îl fac; pentru că deviza lor este nu binele popoarelor, nu tăria statului, ci maghiarisarea. Pentru că în halucinația lor șovinistă văd „atenție” acolo unde se manifestă poporul; pentru că declară de „sedus” pe cei-ce dă expresie simțăminteelor curate, pentru că urmăresc pe „răsvătitor”. În aceia căi cer respectarea legilor.

Nu va încreda această stare de lucruri, — cum cămătarul solitar ori-ce ilusie de sgomot îl sperie-somnul, șoviniștilor fiori în oase le va băga mereu ori-ce umbră de bănuiala ce se ridică asupra ighemoniei lor!

S'o rupă cu șovinismul, — și drumul să a deschis pentru binele tuturor. Ura contra lor va încreda, febra halucinației „patriotice” va disparea. Atunci numai vor avea prietenii în consanțenii naționalităților în afara de regatul Sfintului Stefan, ear în noi naționalități, vor găsi totatăția frați. Pentru a ajunge la acea sfîrșit însă, deviza lor ar trebui să fie: *Los von chovinismus!*

Membrii clubului comitatens român din comitatul Aradului, sunt rugați a se întruni la consfătuire Marți, 15 Octombrie seara la orele 8, în localul obișnuit.

M. Veliciu.

T. Vătan.

Deschiderea dietei. După cum se vede, dieta din Budapest va fi convocată pentru ziua de 27 Octombrie, când se va ceta nouă corp legislativ mesajul regal de deschidere.

Lueger și pactul austro-ungar. Ziarele maghiare se tănguesc, ca Lueger într-o adunare a socialistilor creștini ear să agăță de Unguri. Într-o altă a spus oratorul, vorbind de pactul economic, următoarele:

„In curând parlamentul se va ocupa cu pactul. Situația nici-când n'a fost așa de favorabilă ca acum; ne va sta în putință ca pe onorabili maghiari să-i dascălii puțin. Toate proiectele de până aci trebuie înălțări și trebuie să se înceapă nouă per tractări, la care vom arăta, că Austria nu este menită să-i fie supt

sângeli de Ungaria”. Mai spune, că dacă Unguri vor să scoată industria austriacă din țara lor, să profetească să-i consume singuri vitele și grăul.

Nobilii noștri compatrioți la aceste atacuri se vădă, în loc de a căuta să găsească puncta de aur.

Liturghie maghiară!

„Budapesti *Hirlap*” și „Pesti Napó” se ocupă la loc de frunte de mișcarea pornită în cercurile „patriotice” pentru căștigarea dreptului de limbă liturgică limbii maghiare, din incidentul publicării memorandului peregrinilor „maghiari gr.-cat.” la Roma. Attitudinea puțin flexibilă a Scaunului papal față cu această pornire, nu le convine Maghiarilor; și, precum se vede, au început campania pentru formarea unui curent, menit de a presiona, pentru a stoarce limbii maghiare dreptul ce su limba română și slavă în biserică greco-catolică.

Darnu motive religioase îndeamnată pe Maghiari la această campanie, ci eată explicația foarte deschisă alui „Budapesti *Hirlap*”:

„Prin exilarea limbii maghiare din altar, se deschide drum și se dă putință formării naționalei rutene, care până aci n'a existat; acesta lucru se va întâmpla și în cazul când maghiarimea (căteva zeci de mil. N. R.) ar nevoia să părească biserică greco-catolică (ne-dându-i-se limbă liturgică maghiară)! Pară romano-catolicii au limbă liturgică maghiară? N. R.) sau chiar dacă s-ar rezolva sfârșitul prăbușirii maghiarisați...

Va să zică, nici mai mult nici mai puțin, decât limbă liturgică maghiară, și numai maghiară, vor șoviniștili pentru biserică gr. cat. a rate-nilor maghiarisați.

Si mai explicit este în sirul desvoltărilor sale ulterioare ziarul guvernamental când spune:

„Cheea cehiunel naționalităților este la Roma; pentru că soarta ei nu depinde dela succesul luptei pe terenul politic sau economic ci mai mult dela regularea ei pe terenul bisericesc”...

Această justă și primejdioasă constatare, în consecvențele sale, înțelese de organul șovinist, își găsește expresia în judicioasa declarăriune: Schismaticii sărbi și români mai cu greu se pot întâlni cu noi în simțiri frătești pe terenul religios, decât tabăra credincioșilor bisericilor unioniste. Este deci interes național maghiar, ca căs igând bunăvoie Romel, să ducem la biruință lupta liturgiei maghare.

Acesta-l rostul „liturgiei maghiare”!

Congregăriunea de toamnă din Lugoj.

Joi s'a inceput congregăriunea de toamnă a comitatului Caras Severin.

O chestie de tot interesantă și caracteristică a fost că acum — în ora a 12-a — s'a protestat și din parte guvernamentală contra falsificării listelor de alegători și la

propunerea d-lui Coriolan Brediceanu — lucru aproape de necrezut — s'a decis cu unanimitate să se ancheteze aceste casuri și să se pedeștească vinovații.

In chestia interpellărilor, dl Tomici cere ca răspunsul dat de dl vice-comite să se comunice și în limba română.

Dl vice-comite Fialka zice că a răspuns în limba maghiară și nu e trebuință de răspuns în altă limbă.

Dl C. Brediceanu. Pardon! ba ai să o faci, nu de dragul nostru, ci constrins de lege. Chiar rescripcile Majestății Sale și ale ministrilor au după lege să se publice și în limbă română ca limbă protocolară. N'a socotit dl vice-șef, ce enunță face, și e trist, că într-o cauză lipsită de orice fond politic să bruscheze atât de orbis drepturile garantate prin lege. E trist că numai noi am mai rămas să apărăm legile; dar nu cedăm și dacă nu ni se satisfacă contestabilă noastră pretensiune, vom așa mijloace a curății toate obstacolele și vom restabili domnia legii. (Murmur general).

In mijlocul temelitului face dl comite suprem Pogány semn d-lui protonotar lezaker, care se ridică și comunică românește răspunsul dat de vice-comite.

In afacerea islazelor din fostul conținu militar interpelază dl Dobrin, spunând că nu se mulțumește cu simpla amintire a regulării greșite ce se reflă de prezent în curgere, — ci e de dorit, ca chestia această să se trateze cu mai multă cunoștință de cauză și nu numai ca un istor de venite de aur.

Rugăm pe vice-comitele ca prin o anchetă să studieze mai din adins natura de drept a islazelor și apoi prin congregație să intervină la guvern, ca în cas de lipsă legislație cu o lege potrivită să stabiliească dreptul de proprietate a împănenătenilor asupra islazelor.

C. Brediceanu, nu poate primi din raportul d-lui vice-comite pasajele respective enunțările referitoare la învențământul peste tot și la special sentință cu privire la școalile confesionale. In raportul d-lui vice-comite se zice: (cetește) „Rezultatul general al instrucției și a creșterei au arătat prosperare imbacurătoare, în școalile de stat, în școalile fost grădiniștești și în cele comunale. Această înaintare este de a se atribui calificării speciale a învățătorilor aplicăți; cari cu zel patriotic și cunoștințios își împlinesc datorința lor. Rezultatul învențământului la școalile confesionale nu corește recerințelor, pentru că în genere să experiază multe mancanții și se desvoală puțin zel”.

Noi Români, elementul băstinaș din acest comitat, n'avem lipsă să învențăm patriotismul de către ce au venit la noi, trăind din sudioarea noastră — ca pas de pas să urmăreasă — nu scopul învențământului — ci numai cel al maghiarisației. Dacă maghiarisația e patriotism, atunci voie către acel patriotism n'am avut, nu avem și nu vom avea. Greja pentru creștere și progres a fiecărui cetățean, să zică la inima conducerilor învențământului, eară nu nelintrăruptă amețire cu „teremtete”.

Drept aceea părțile mai sus citate din răspunsul d-lui vice comite noi Români nu numai că nu le primim, ci le respingem cu indignație.

Visita Regelui Carol la Viena.

Întâlnirea Majestății Sale cu Majestatea Sa Regele Carol, din zilele trecute, își dă o deosebită importanță politică. Rată ce i-se comunică în această privință din Viena unul sau din Budapesta :

Obiectul întreverbirilor a fost mai ales mișcarea politică din Balcani. Regele Carol a declarat că sfotările rusești întru nimic nu ating nici nu schimbă politica sa și a guvernului său, nici nu are vre-o influență asupra poporului român.

Această declarație este cu atât mai prețioasă și aducătoare de liniște, cu cât în Balcani eară și se observă dispoziții revoluționare.

Afără de aceasta, Bulgaria înglodată în datorii a luat un imprumut de 120 milioane franci, ca să-și aranjeze situația. Sindicatul creditorilor săi i-a asigurat procurarea de arme noui pentru 40 mil. de franci. Acest lucru cu drept cuvânt provoacă îngrijorare, căci se pune întrebarea : Ce trebuie să arăguiește Bulgaria acum de arme noui, căci doar armata îl este organizată și adăpostită după sistemul modern ?

Din toate acestea reiese că în Balcani se pregătește ceva. Ei înțelegerea dintre cei doi Monarchi amici la tot casul va fi să taie calea treburilor primăjioase bulgaro-muscătești.

Moștenitorul Serbiei.

De când regina Draga a abdicat de speranța de a da dinastiei Obrenovici un viitor și tronului Serbiei un moștenitor, presa europeană s'a ocupat foarte mult de cehia moștenirei regatului lui Alexandru.

Mal intîiu a fost vorbă de familia Karagheorghievici. Dar' aceasta e îndepărțată din Serbia, uitată de popor și lipsită de legături cu cercuri influente. Întrucât primește pe fiul principelui Nichita al Muntegrului, principalele Mirco, — dușmania dintre cele două familii e cu mult mai adincă, precum și rivalitățile, decât să aibă șanse de a moșteni tronul unui Obrenovic.

Un alt candidat, ar fi fratele mai mic al reginei Draga. Candidarea acestuia s'a adus în vorbă chiar din cercurile Curții, este o inspirație a surorii protectoare.

Acum vre-o jumătate de an, cel mai mare dintre frații Lunyevitz, care a fost

frate de mire la căsătoria regelui Alexandru, spunea singur în gura mare în toate părțile, că pe el să-i socotească lumea de principie regal. Mai ales prin cafenele și restaurante își făcea bravurile tirul sublocotenent : Băutarilor le-a dat poruncă, să cânte imnul regal când intră el. Ei după ce trăgea la măsea mai din belșug — lucru nu tocmai rar — stie publicul la exercițiile militare. Apoi intra în local și șia, iar' publicul trebuia la aceste dări să se ridice în picioare. De pe-atunci se șoptea, că Lunyevitz este destinat să fie moștenitor.

Dar' fiind că acest frate al reginelui n'a prea umblat la școală, n'a prea invățat carte și s'a mai și deochiat cu purtările sale, — fratele mai mic, mai blajin de fire și tinere, întrucât mai poate invăță, a fost trimis la Paris, ca să și completeze educația și instrucția.

In tot casul fusă, de a-l scoate moștenitor, a-i trece prin votul secupșinel, deocamdată nu prea sunt prospecte, căci primul-ministru Vuici nu pare a fi dispus să facă reginelui această concesiune. În același timp este de altfel săt, că ceea-ce vrea astăzi în Serbia regina Draga, regalele Alexandru execută. Deocamdată afacerea e în suspens.

Tot în jurul cehiei moștenirei de tron, se vorbește în Belgrad că, consulul rusesc Mansurov, un adinc cunoșteitor al trebilor din Serbia și om cu mare trecere și autoritate, reintorcându-se de curând din Petersburg la postul său, ar fi venit cu planul de a căstiga Curtea, ca să primească un principie rus de moștenitor al tronului. Dacă regalele Alexandru, adeca regina Draga, ar primi acest plan, poporul sărbesc abia e de crezut să se opună.

Această ultimă combinație are locatul, că a pierdut din vedere că ar mai avea cuvântul și alte puteri, în casul când ar fi să se aducă pe tronul Serbiei un principie străin, un principie rusesc, ar avea cuvântul mai ales Austro-Ungaria, nemijincita vecină a Serbiei, și tovarășa Rusiei în obligamentul menținerii „status quo“-ului în Balcani.

Și mai are această combinație și piedecca în regina Draga, care de când și-a pus gândul să facă moștenitor pe frate-său, nu mai vrea se audă de principie muscătesc.

Tristă comedie político-familiară se joacă în Serbia !

Din România.

La 27 Septembrie st. v., s-au inceput manevrele în apropierea orașului Râmnic-Sărat. Eață manevră executată în prima zi :

Corpul de Sud se decide să atace pe dujman spre a-l depășea dincolo de rîul Râmna, iar' corpul de Nord e forțat să primească luptă și ia dispoziții în consecință. Așeză la Sud de satul Plăinești o divizie de infanterie (VI.) desfășurată, iar' cavaleria pe flancul stâng lângă Căciata; în cursul nopții își întărește prin lucrări de geniu poziția care nu-i este avantajioasă.

Primul atac s'a dat pe câmpia Uimi lângă Căciata, de către cavaleria corpului de sud, care însă e răspinsă. Atunci corpul de nord luând ofensiva trimite cavaleria să ră urmărească pe dujman atacându-i infanteria; corpul de sud se retrage în timp ce corpul de nord îl urmărește până la Silea.

Manevra a reușit perfect, trupele au fost bine conduse și insuflate de spiritul disciplinel.

M. S. Regele s'a alăturat foarte mulțumit de reușita manevrelor de astăzi.

In timpul luptei, arbitrii au urmărit de aproape toate mișările trupelor și și-au notat toate observațiunile lor pentru a putea să-și dea verdictul în mod conștientios.

Din cauza ploaiei și recorirea temperaturelor peste măsură, M. S. a suspendat manevrele în așteptarea schimbărilor temperaturelor, pentru a puță continua.

Din străinătate.

Proclamația comitetului macedonean. Ziarul „Reformi“, organul comitetului revoluționar macedonean, a publicat o proclamație a numitului comitet adresată „națiunii bulgare“. Proclamația solicită sprijinul Bulgarilor pentru țara, „care de cinci secole găsește sub tirania cea mai grozavă“. Spune, că în Macedonia sunt la ordinea zilei arestările, schinguiurile, aprinderile, omoururile și jafurile săvârșite de Turci. Apelează în fine la toți Bulgaril să tindă mână de ajutor „fraților în lupta contra tiranului“. Proclamația poartă semnăturile lui Stoian Mihailovici (președintele), Ivan Toncev (vice-președinte), Ivan Stoicev (secretar), Bjelev (cassier), Stoian Nicolov și Anton Bozckov, membri.

Meetingul Sarafoffilor. Marți s'a întînat în Sofia un mare meeting al membrilor societății macedonene. Meetingul a fost bine cercetat. A fost deschis de veteranul Dimitrieiev, care fu ales președinte ad hoc. Primul orator Dr. Gendiev a vorbit despre situația insuportabilă a populației creștine din Macedonia. După el Popov și Sterzor, au vorbit despre prizonirile, la cari sună espuști în timpul din urmă Bulgaril din Adrianopol, Cotura și Deber. Pe baza celor auzite, adunarea a decis să se adreseze guvernului o petiție, în care cere energica intervenire a guvernului în interesul Bulgarilor asupriți din Macedonia. Cu provocarea panetă 23 din tratatul dela Berlin, adunarea cere să se ia act despre dorința, ca Bulgarii să nu fie espuși și în viitor tratamentul barbar și neuman de până acum. — Adroniții lui Sarafoff nu se astămpără. Cu tot prețul vor să atragă atenționea lumii asupra lor și să păcurea viu spiritul de vrajbi și neliniștere.

Noutăți

ARAD, 14 Octombrie st. 1901.

Archiduca Elisabeta Maria logodită. Pe când principesa Stefania e în pragul divorțului de contele Lonyai, orfană archiducelui Rudolf se logodește, cu principalele Otto de Windischgraetz, locotenent de ulani.

Logodna va avea loc astăzi, în Viena, între frumoasa archiducesă care a împlinit 18 ani și între principalele Windischgraetz, în vîrstă de 28 de ani, fiu al generalului în retragere Ernest Windischgraetz, membru al înaltelor nobiliimi. Arborele genealogie al familiei mirelui se reduce până la anul 1242.

Majestatea Sa bunul Monarch, care cu toată gingășia își iubește neapăta, n'a întârziat de a-și da înaltă învoie la această căsătorie, după ce s'a informat, că motorul apropiat tinerilor este dragoste curată, din amândouă părți.

Principalele Ernest Windischgraetz a fost distins prin numirea de consilier intim al Majestății Sale.

LEW TOLSTOI.

(Dintr-o scrisoare particulară.)

(Urmare și fine.)

— Dacă n-ai ostenit de drum și propun să facem o mică plimbare prin pădure, și cu această ocazie putem culege și ceva ciuperci, mă zise comitele.

— Cu placere! răspunsei.

Lew Nicolaevici puse în cap palăria cea moale și luă un coșuleț pentru ciuperci, eu asemenea mă luai și mi alese un bostan din ungher. Ieșind din grădină m'am oprit lângă gimnastică.

— Faceți gimnastică! întreb?

— Nu, acum nu mai fac, dar fac copiii din sat. Gimnastica mea e acolo, îmi arătă comitele cu degetul năște lemne tăiate.

Nu e de mirare, că muncind silnic fizică, acest literat, și-a păstrat sănătatea până la această vîrstă înaintată! Firește, că l-a mai ajutat și faptul că cea mai mare parte a vieții sale a petrecut la țeară, în mijloc unui aer curat cu cerul albastru.

Lew Nicolaevici a pierdut pe mama sa fiind copil de 9 ani; la 1837 el a fost dus dă la țeară la Moscova, apoi la

1840 a intrat ca student la universitatea din Kasan, unde s'a înscris întâi la facultatea limbelor orientale, apoi a trecut la facultatea juridică. La 1851 — 1855 a servit ca militar, și a petrecut în principalele Dunărene, cănd dela 1861 s'a retras la țeară unde a trăit neîntrerupt.

Am trecut printre grădini și cu pomi roditori, sădită întreagă de însușii comitele, apoi printre camp și ne-am afundat în pădure. Megeam alături. Comitele vorbea despre artă, despre literatura rusă, cu mare tristeță aminti despre Turghenew și Dostoievski. Vorbind despre cel dintâi, se plânsă, că nenorocirea lui Turghenew a fost, că n'a putut trăi în Rusia și că a murit chiar în străinătate.

— Aceasta a fost un om independent, un edevăr om de artă, un psiholog neîntrecut, un spirit convins. Criticul nostru nu-i pot ierta convingerile sale, precum un neamă n'a putut ierta soarelui, pentru că nu poate, când ar avea gust, să-și aprindă luleaua la razele lui.

— Nenorocirea noastră, adaugă și grădini comitele, nenorocirea literaților ruși constă în aceea că poporul nostru nu ne cunoaște. Bietul popor!... pentru dânsul aș vrea să scriu.... și mă incerc, mă incerc mereu.

Ne interceam din pădure, unde comitele a cules o mulțime de ciuperci.

— Ce bine e și cât de bine miroase pădurea, zise el apropiindu-se de trunchiul unui vechiu copac, acoperit cu mușchi. Eață — acest copac, un om de artă în adevăr numai poate să-l descrie; dar să-l descrie în așa mod, ca cetind să miroșă putregaiul lemnului amestecat cu țărăna și cu vlaia umbrei... Da, eu am dragoste pentru artistul care să întărește forțele sale din izvorul vecinic al naturei. Natura e odejdia lui Dumnezeu! Intrînsa e adevăr și putere neînțimurită.

Imi adusei aminte de romanul „Inviera“, și spusei părerea mea despre eroul romanului.

— Eroul scrierilor mele — e același în tot ce am scris, el e adevărul (pravda). Vorbiră apoi despre diferite metode de artă literară, pictură și muzică.

— Zilele acestea am citit o carte, zise Lew Nicolaevici, oprindu-se lângă un izvor... niște poesiile ale unui poet spaniol, recent repausat. Afără de talentul acestuia poet m'a interesat mult și biografia lui. Biograful său povesteste următoarele, auzite dela doica poetului: Femeea aceasta adeseori era ingrijită, că băiatul nu dormea nopți întregi, oftă, vorbea cu sine, fugă și noaptea în câmp, când era lună plină.

Odată, noaptea, povesteste doica, că crezut că băiatul a înnebunit. Băiatul, care era deja măricel, se sculă și merse la un pău. Doica după dânsul. Priveste și vedea că băiatul scoate o găleată de apă și apă o varșă înecinel pe pămînt, apă scoate altă găleată din pău și eară și o varșă. Băiat doică începu să plângă, gândindu-se că înnebunit de-a bine băiatul". El bine, potul asculta sgomotul apei, care se vărsă noaptea la lumina lunii. Aceasta l-a trebuit pentru o poesie... Cetind pe poezi străini sau ai noștri ruși, eu simt că din ei e credincios natura și care jocă la cuvinte și e fals în ceea ce simte.

— Si care, credeți, Lew Nicolaevici, întrebai eu, că e deosebirea între modul de a scrie al dumitale, și al lui Dostoievski?

— Unul esențial mai pre sus de toate răspunse contele. Dostoievski e un psiholog idealist, eu sunt psiholog realist. Eu simt că sunt poet în sensul vechiului cuvântului. Idealul meu e... simplicitatea, binele și adevărul. Nu există majestatea acolo, unde lipsește simplicitatea, binele și adevărul.

Ne-am apropiat de casă.

— N-ai ostenit? mă întrebă comitele. Pentru mine plimbarea și mișcările în aer

Divorțul archiducesei Stefania. Am dat într-un număr anterior sensațională stire că archiducașa Stefania e în divorț cu soțul său, contele Lonyay. Este în această privință cea de-a secolului ziar din Budapest:

De când Stefania a depus vîlul vîdoviei și în castelul paradisiac al nemocitului împărat Maximilian, în capela castelului Miramare, delângă Triest, a întins mâna contei Lonyay, „Lisi” orfana cîrionomului Rudolf, este într-o boala. Archiducașa Elisabeta Maria nu a incitat de atunci de se văsta și de a plânge.

A urmat visita moștenitorului tronului Germaniei, la Viena. Tânărul moștenitor s'a cupat mult de archiducașa Elisabeta Maria, pe cărel mamă, fiind atunci deja contesa Lonyay, n'a putut să o cunoască. Aceasta împrejurare a impresionat adinc pe archiducașă, care după terminarea serbărilor a fost bolnavă și a zăcut în castelul moștenitorului Francisc Ferdinand.

Cu această ocazie se săvîrșește ruperea între Stefania și contele Lonyay. Contelui nu i-său permis să-să petreacă soția, nici să meargă la castelul archiducașului moștenitor al tronului. Mica principesă, sub îngrijirea mamei sale, s'a insărătoșat în 11 ani, dar i-său pus totodată în vedere Stefaniei și-i-a luat promisiunea, de a nu mai părăsi cănd pe fîcă sa delicată. Astfel mama își jertfește fericirea, pentru fericirea fîcălui.

Contele Lonyay a primit în urmă o crisoare dela soția sa, la Graz, prin trimisul special contele Bellegarde. Contelet cînd crisoarea a răspuns în aceeași zi: „Ich ergebe mich meinem Schicksale” (Me dau în mâna sortii mele).

Se băcură! „Arad és Vidéke” scrie următoarele:

„Vasile Mangra, vicarul episcopal român gr. or. din Oradea-Mare, a fost ales membru în congregația comitatului Bihar, în cercul Pecseszentmárton. După cum se știe, Mangra este membru și al congregației comitatului Aradului; și de cărețe în înțelesul legii nu poți fi membru în două congregații, și probabil că Vasile Mangra va demisiona din locul său din comitatul Aradului. În chipul acesta adunătările comitatense perd un orator român, care adeseori a fost central unor discuții violente; și tabăra ultraștilor va scădea, la adunările comitatene.”

Bucuria nebunului!

liber, precum și munca fizică, sunt indispensabile. Vîză, la țeară e bine; eu ar pămentul, cosește iarbă, sădesc copaci, tăiu lemn. Când însă începe a ploua — e rău aici. La țeară nu sunt trotuare, nu pot să te plimbă — atunci căpesc ghete în cabinet.

Când cineva muncește intelectual mult și vrea să fie și sănătos, trebuie să muncească și fizică; plimbările în această privință nu corespund scopului, căci omul care se plimbă, pentru a se odihni de munca intelectuală, — și la plimbare te găndești la același lucru. Eu la bătrânețe, când nu muncesc o zi două fizicește — nu mai sunt bun de nimic. Vîd stele în ochi, ameșesc, sunt bolnav... Iarna mult bine mi face tăiatul lemnelor și căratul apelor...

Am dormit în cabinetul comitelui, pe patul de după dulapuri. A doua zi am acceptat propunerea făcută mie*) și iată-mă din nou profesor.

Z. O. Arbure.

*) Autorul scrioarei a primit postul de profesor la școala din Iasnaia Paleana.

Asasinii lui Puterici. Am dat în zilele trecute stirea despre asasinarea lui Andrei Puterici, locitor din Arad, în drumul mare, aproape de Vînga, pe când se întorcerea cu tutun dela împărat. Asasini au fost descoperiți și sunt trei frați, țigani, din Curtici. S'a găsit la ei o mare parte din banii furăți dela victimă lor, cum și un cal, pe care cunoșcându-l rudele nemocitului tinere, s'a dat de urma criminalilor. S'au mai găsit la cel trei frați și 200 coroane în aur, câștigate probabil în același chip. Toți trei țiganii au fost arestați, deși își tagăduiesc crima.

Trecere la legea jidovească. Numărul ovreicelor s'a sporit într-o — apostă. Noua ovreică este mireasa unui tinere ne-gustor semit din Arad; și de dragul jidănașul său a lăpată de legea catolică, pentru a mânca din cușer, a postat în ziua lungă, etc.

Se sporesc „patriotii”, cum se vede, chiar și din parte femeiască; și chiar prin treceri la legea lui Moise. Ceeace înseamnă, că jidovii au început să nu se mulțumi numai cu căsătoria civilă, ci și tot mai mult.

Prelegeri economice. Reuniunea economică din Orăștie își va începe din săptămâna viitoare seria prelegerilor economice de toamnă prin comunele din județul Orăștie.

Bibliotecă poporă din dialect macedo-român. Cetim în ziarele din România că profesorii macedoneni au luat inițiativa pentru înființarea unei biblioteci de popularizare în dialect macedonean, scoțând cu preț mic cărți destinate aromânilor care nu cunosc de ajuns limba cultă. Prin număr din această bibliotecă a apărut zilele acestei și cuprinde anecdotă poporale puse în versuri de N. Bațaria.

Peregrinajul la mănăstirea Dealului. Dumidecă trecută s'a făcut din București un perelingiu la mănăstirea Dealului de lângă Tîrgoviște, unde se păstrează craniul lui Mihai Viteazul. Peregrinajul s'a arănat de L. G. și — președintele dl. V. A. Urechiă fiind bolnav — a fost condus de dl Gr. G. Tocilescu. Întai preoții mănăstirii au oficiat un parastas; apoi dl Tocilescu a ținut o cuvântare în care a arătat faptele viteazului voievod; dl P. C. Cantili ținu un discurs în numele comitetului L. G. și, apoi ceci o scrisoare adăpostită de dl V. A. Urechiă și recită o poesie de ocazie trimisă de dl Circu Oeconom Au vorbit apoi dinii: Dr. Drăgescu delegat din Craiova, maior Manolescu din I. G. Gheorghiu delegatul studenților români universitari din Cluj, Dimitrescu în numele studenților din București. La urmă dna Smară a recitat o poesie de ocazie mult aplaudată.

Eminescu — în franțuzește. Două mari librări din Paris și Geneva au luat în editură volumul de poezii „Quelques poésies de Michel Eminescu”. Acest volum conține într-o admirabilă traducere în versuri albe mai multe din poezile regretatului nostru poet, cum și biografia poetului scrisă de Alexandru Vlahuță. Remarcabilă traducere a poezilor se datorează dnei M. M. Verghi, o persoană bine cunoscută în societatea bucureșteană și directoară a unui înaltășezemint de cultură din București.

Rușii pentru marii lor scriitori. În curenț Rusia va serba aniversarea a 100 de ani dela nașterea lui Pușkin, cel mai mare poet al Rușilor. Din acest incident a fost cumpărată foata proprietate a poetului, Mihailovskoe, din guvernamentul Pskov, cu 150 mil de ruble, pentru un scop filantropic. La această proprietate se mai adaugă suma de 100 000 ruble, intrată prin colecte. Cu acești bani e vorba să se facă un loc de trai la Mihailovskoe, pentru scriitorii ruși. Ideea însă a fost abandonată, pe motivul că scriitorii trebuie să fie independenți. Marele scriitor rus în viață, Vladimir Korolenko a dat ideea să se facă la Mihailovskoe un adăpost pentru vîduvele scriitorilor, iar la Pscow un internat pentru orfanii lor. Să poate fi adăpostiți pe moșie și scriitori îmbătrâniți sau bolnavi. Acest proiect este acum în cercetarea Academiei de științe din St. Petersburg și a Asociației publiciștilor; și e probabil că va fi admis.

Orcean și grindină. În Hamburg a fost luna trecută un mare orcan împreună cu grindină. Grindina bătea în mărima ouelor de porumbel și adură peste un pătrar de ore. Orcanul a cauzat numeroase naufragii.

— În Mannheim încă a băutuit mare orcan, pe urma căruia în portul industrial s'a demolat o casă cu cinci etaje.

Sfântuială kossuthistă. Zor și nevoie, kossuthiștilor din Arad s-au hotărît să ridice și în orașul „martirilor” un monument lui Kossuth Lajos. Dar de unde parale? „Patriotul” e ingenios, — doar de aia-i din neamul lui Israel. Idea salvatoare este-o: Negustorii să cîuească dela toți comisionarii din străinătate, la cari fac comande, căte-un bacsă pentru monumentul „sfântului”. Zis și făcut.

„Arad és Vidéke” aduce dovadă că șmecheria s'a prins, însărând contribuționile de până aci, făcute pe această cale: Löwy Armin, 3 cor. 30 bani; Weisz și Rosenberg 5 cor.; Fratii Deutsch 4 cor.; Rotstein Mor 17 cor. 2 bani; Spitzer...

E dăsuns pentru a se vedea viața contribuționilor. Dar ne mirăm, cum de kossuthiști locali nu se gădesc, că viitorul monument presă are să miroase a... usturoi!

Intreg personalul unui tren adormit. În stațiunea Pietușca de pe linia ferată Moscova — Nișni-Novgorod așteptau sosirea unui tren de povară. Acesta și sosește, dar fară să se opreasă sărbătoră mai departe. Personalul din stație se pună într-o masină de manevrare și aleargă după fugari, pe cari îl ajunge și oprește. Atunci observă că toti cei de pe tren dormeau tun. În trenul de povară erau și căteva butoaie de votă (rachă) și bieți oameni se grăbiseră să o guste rusește, așa că toți erau mucali de beți.

Efectul nediscutabil al crucii după aparatură electro-magnetică R. B. Nr. 86967 să dovedește zi de zi în nenumărate cazuri, și suntem în poziție să o adeverim aceasta prin următoare scrierile de mulțumită. — Stimate domnule Müller. Deocamdată crucă electro-magnetică R. B. 86967 mi-a făcut în adevăr servicii excelente, într'u că m'a curat de boala, ce de 7 ani mă chinuia, mă folosesc cu placere de ocazia pentru a îi exprima deosebitele mele mulțumiri, și Vă rog pentru prietenii mei a' mi mai trimit de urgență încă 2 bucati din crucea electro-magnetică R. B. 86967 à 6 coroane. — Cu stimă Emil Reitter în Leoben la 22 Mai 1901.

De aceea se recomandă la toți aceia cari suferă de podagră, reumată, astmă, influență, neuralgie și peste tot la toate boalele de nervi; — aparatură R. B. 86967 care se poate procură la inventatorul însoțit Albert Müller în Budapesta V. Strada Vadász 42/K.

ULTIME STIRI.

Londra, 12 Octombrie. Lui „Dayli Mail” î-se depeșează din Lissabona că acum căteva zile a avut loc o ciognire între Buri și Englezi lângă Komatiport. Englezii bătuți au fugit pe teritoriu portughez, unde au fost prinși și duși la Lorenzo-Marquez.

Capetoven, 12 Oct. Generalul bur Lotter, căzut în mâinile englezilor a fost condamnat la moarte. Sentința a fost întărită de lordul Kitchener. Prisonierul a fost executat astăzi dimineață.

Londra, 13 Octombrie. Până și ziarele cele mai imperialiste constată că declararea stării de asediul în Capland este o dovadă de situația desăvârșită a englezilor în Sudul-Afriței. După „Dayli News” printre această măsură guvernul a dat o dovadă neîndoioasă că raportul de fidelitate dintre majoritatea populației coloniei și guvern s'a rupt.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red. respons. Ioan Russu Sirianu.

Maghia isare — cu ajutorul cărților liturgice. „Magyarország” aduce stirea că vicarul din Hajdu-Dorog, al episcopului Fizek (dela Muncaci), canonul Lengyel, a primit dela episcop incuviințare să traducă în ungurește cărțile tipiconale grecești și slavone, folosite la serviciul divin în biserică gr. cat. a rutenilor.

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsimi are un efect uimitor.

In câteva zile face să dispare alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibitele, punctele negre (comedonele) și totul afecțiunile pielei. Netezește încrețiturile și ciupiturile de versat (bubat), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vîrstă, carora le face pielea tineră și frumoasă.

Dr. Mosengel și Metzger, renumiți profesori, vindecă încrețiturile de pe obrajii cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivita. Dacă se masează zilnic față cu Crema Margareta, dispar nu numai aluniile, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încrețiturile, ciupiturile de bubat și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuintă.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 66—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce coloare originală părului încărușit, 2 cor.

Blondinisarea părului de orice coloare, prin care părul primește o coloare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Reprezentant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vînzare la droguerii; Bruss, Economu & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosește demult Crema-Margareta. Primește simpatile mele pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Veritabil numai atunci dacă cutia poartă eticheta mea și marca de fabrică înregistrată!

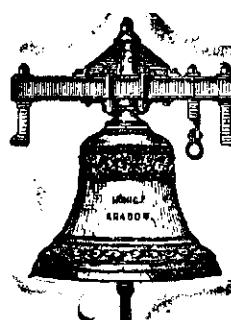
Frideric Höning

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor,

Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patență ces. și reg., înverție proprie, care nu arantajul că, față cu orice alte clopote, la turnarea unui și același clopot tare și cu sunet odihnă, — se face o economie de 20—30% la găcătarea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot înverți și postamentele de fer, prin a căror întrebuitare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mari clopote se pot trage, fără ca să clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroane de fer, ce se poate înverți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neinsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrații — la dorință se trimit gratis.

543 37—52

A apărut

Și se află de vînzare la administrația „Trib. Poporului“ următoarele opuri:

coroana fileri

1.) „Geografia Comitatului Arad“, pentru clasa a III-a școalelor poporale, de Damaschin Medre, invetator; aprobat de Ven. Consistor ilustrată cu hărți geografice	"	70 "
2.) „Lupta pentru drept de Dr. Rudolf Ihering traducere de T. V. Păcăeanu,	"	2 — "
3.) „Judecătoriile cu jurății“ — de Teodor V. Păcăeanu,	"	80 "
4.) „Libertatea“ — de Ioan Stuart Mill, tradusă de T. V. Păcăeanu,	"	2 — "
5.) „Principiile politicei“, după Dr. T de Holtendorf, de T. Păcăeanu	"	4 — "
6.) „Caractere morale“ — exemple și sentințe culese din istoriile și literaturile popoarelor vechi și moderne, de Ioan Popa, profesor în Brașov.	"	2.50 "
7.) „Răsboiul pentru neuternare“ de George Coșbuc.	"	1.20 "
8.) „Vierlțul“ — de Petru Vancu,	"	1 — "
9.) „TeroiaDramel“ — de Dr. Iosif Blaga,	"	3.60 "
10.) „Juvenilia“ — de Sextil Pușcaru.	"	1.60 "
11.) „Priveag“ — de Ioan Iosif Sceopul,	"	1.50 "
12.) Instrucțiuni populare despre Datele înțele și Drepturile purtătorului de dare edate de Wilhelm Niemandz	"	1.20 "
13.) „Ioan Botezătorul, tragedie în 5 acte și un preludiu tradusă de Il. Chendi și C. Sandu după Hermann Sudermann	"	2. — "
14.) Henric Ibsen „Ziua Invierci“ Epilog dramatic în 3 acte traducere de Il. Chendi și C. Sandu	"	1. — "
15.) „Zece ani de mișcare“ literară în Transilvania 1890—1900 de Ilariu Chendi	"	1. — "
16.) „Maria Cunțan“ poisi	"	1.50 "
17.) „Musa Someșană“ Doine și cântece populare	"	30 "
18.) „Călătoriile în Rusia“ ale preotului bănățean Mihail Popovici, publicate de N. Iorga	"	40 "
19.) „Vatra părăsită“ de Ioan Slavici	"	1.50 "

La comande să se mai adauge de fiecare op 10 fileri spese postale.